

SÁMEDIGGI

Evttohus rievdadit Sámedikki
doarjjaortnegiid mánáidgárddiide main
lea sámegielaat fáalaldat

Forslag til endring av Sametingets
tilskuddsordninger til barnehager med
samiskspråklig tilbud

Mearriduvvon 18.05.2026

Ášši 26/3382

Gulaskuddan x Hoiting

Sisdoallu

ÁLGGAHEAPMI	3
EVTTOHUSA DUOGÁŠ	3
DÁLÁ OHCANVUĐOT DOARJJAORTNEGAT MÁNÁIDGÁRDDIIDE MAIN LEA SÁMEGIELAT FÁLALDAT	4
SÁMEDIKKI ÁRVVOŠTALLAMAT JA EVTTOHUS	4
OĐĐA MEROŠTALLANNJUOLGGADUSAT	7

Álggaheapmi

Sámediggi sádde dáikko bokte gulaskuddamii evttohusa rievdadit Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid mánáidgárddiide main lea sámegiela fálaldat.

Sámediggi evttoha rievdadit dálá doarjjaortnegiid mánáidgárddiide.

Evttohusain áigu Sámediggi doarjjaortnega bokte implementeret gievrras giellamodeallaid ja pedagogalaš prinsihpaid sámi mánáidgárddiide mat barget sámegiela ja sámi kultuvrrain mánáidgárddiin main lea sámegiela fálaldat.

Evttohusa duogáš

Sámedikki doarjjaortnega rievdadeapmi sámi mánáidgárddiid hárrái lea nannejuvvon Mánočalbmi-julggaštusa (2025-2029), ja lea Beaveálgju-julggaštusa (2021-2025) čuovvoleapmi, gos ovttasbargoguimmežagat (NSR, Ávjovári Johttisápmelaččaid Listu ja Sámeálbmot bellodat) áigot geahčadit Doarjjaortnegiid sámi mánáidgárddiide ja ossodagaide sihkkarastin dihte mánáidgárddiid vejolašvuoda lihkestuvvat sámi giella- ja kulturbargguin. Mii áigut joatkit sámastahte/giellabargiid ortnega mánáidgárddiin.

Beaveálgju-julggaštusa čuovvoleapmin lea sámediggeráđđi áššis 38/22 Sámediggeráđi čilgehus kvalitehtaovdánahttima birra sámi mánáidgárdesektoris, čielggadan Sámedikki dievasčoahkkimii manne lea dárbu nannet sámegiela mánáidgárdefálaldaga kvalitehta Sámedikki doarjjaortnega hálddašemiin sámegiela mánáidgárddiid hárrái. Seammás dieđihuvvui čilgehusas ahte sámediggeráđđi áigu bidjat johtui barggu rievdadit Sámedikki doarjjaortnegiid mánáidgárddiide.

Dálá doarjjaortnet sámi mánáidgárddiide ásahuvvui 1986:s. Ortnet galggai dalle gokčat liigegoluid maid sámegiela mánáidgárdefálaldat miellidibuktá. Gitta jagi 2000 rádjái ledje guokte dalá fylkkamáni mat hálddašedje doarjjaortnega. Jagi 2001 válddi Sámediggi badjelassas doarjahálddašemi. Sámediggi ii leat olus rievadan doarjjaortnegiid, muhto lea oaidnán ahte nuppástuvvat mánáidgárdesuorggis ja servodagas muđui dagahit ahte lea dárbu rievdadit dan movt Sámedikki doarjja mánáidgárddiide hálddašuvvo.

Doarjjaortnegat leat árvvoštallon guovtti vuorus; 2015:s čađahii Nordlandsforskning evaluerema *Samisk i barnehagen? - Ei evaluering Sametingets tilskuddsordning til barnehager* (Sámegiella mánáidgárddis? –Evalueren Sámedikki doarjjaortnega hárrái mánáidgárddiide), ja PWC buvttii iežas árvvoštallanraportta *Evaluering av Sametingets søkerbaserte tilskudd til barnehager* (Evalueren Sámedikki ohcanvuđot doarjaga hárrái mánáidgárddiide) jagis 2021. Goappašat evaluerenraporttat ávžžuhit Sámedikki rievdadit doarjjaortnegiid, nu ahte doarjagiid ulbmil čavgejuvvošii giellabarggu ja mánáid giellaovdáneami ektui. Evalueremat ávžžuhit rievdadit meroštallannjuolggadusaid nu ahte dat baicca váldet vuodu mánnálogus eaige ossodagain, ja ahte doarjjaortnegat heivehuvvojit mánáidgárddiid gielladillái. Viidáseappot ávžžuhit evalueremat nannet doarjjaortnega lassijuolludemiin, sihkkarastin dihte ahte dat váikkuha dasa ahte eanet mánát šaddet sámegiela.

Sámedikkis lea aktiivvalaš rolla ja bidjá eavttuid mánáidgárdesuorgái. Sámediggi lea mielde eanas proseassain mat čađahuvvojit sihke nátionála ja sámi mánáidgárdesuorggis. Oinnolaččamus ja čielgaseamos eaktu lea Sámedikki ovdánahttinprošeakta SÁMOS (sámi mánát ođđa searvelain). Prošeaktaáigodagas 2018-2023 lea Sámediggi ánggiruššan loktet sámi mánáidgárddiid kvalitehta. Prošeakta lea ovddidan raportta gievrras giellamodeallaid birra ja giehtagirji pedagogalaš prinsihpaid birra sámi mánáidgárddiid. Prošeakta ávžžuha geavahišgoahtit dán sámi mánáidgárddiin vai giellabarggu kvalitehta ja oahpahussidoallu buoriduvvošii.

Nátionála mánáidgárdestrategiijas jagi 2030 rádjái, *Barnehagen for en ny tid* (Ođđa áiggi mánáidgárdi), lea váldubmilin ahte buot mánát miehtá riikka galget oazžut dáseárvosaš mánáidgárdefálaldaga mas lea alla kvalitehta. Riikkaviidosaččat ánggiruššet njulget kvalitehtaerohusaid mánáidgárddiid gaska ja loktet mánáidgárdebargiid gelbbolašvuoda.

Dálá ohcanvuđot doarjjaortnegat mánáidgárddiide main lea sámegielať fálaldat

Sámedikki doarjagat mánáidgárddiide leat ekonomalaš lassioortnegat mat galget váikkuhit dasa ahte sámi mánát ožžot sámegielať mánáidgárdefálaldaga mii áimmahuššá ja nanne sámi giela, kultuvrra ja identitehta. Doarjjaortnegat leat oaivvilduvvon mánáidgárddiide main leat sámi mánát, sihke sámi mánáidgárddiide ja dábálaš mánáidgárddiide mat fállet sámegieloahpahusa. Sámedikki doarjagat addojuvvojit lassin dan ruhtadeapmái maid stáhta addá mánáidgárdesuorgái suohkaniid rámmadoarjagiid bokte.

Dássázii lea Sámediggi válljen geavahit doahpaga *sámi mánáidgárdefálaldagat* oktasašdoaban mánáidgárdefálaldagaid birra main lea sámi sisdoallu. Mánáidgárddit mat sáhttet ohcat doarjaga Sámedikki doarjjaortnegiin mánáidgárddiide, leat kategoriserejuvvon ná;

a) *sámi mánáidgárddit*, dat mearkkaša mánáidgárddit mat leat njuolggadusain mearridan ahte doaimma vuodđun lea sámi giella ja kultuvra.

b) *mánáidgárddit main lea sámi ossodat*, dat mearkkaša dáčča mánáidgárddit main lea sámi ossodat mii lea njuolggadusain mearridan ahte doaimma vuodđun lea sámi giella ja kultuvra.

c) *mánáidgárddit mat fállet sámegieloahpahusa*, dat mearkkaša mánáidgárddit mat addet sámegieloahpahusa ovttaskas mánáide dahje smávit mánnájoavkkuide.

Sámediggi hálldaša dál čuovvovaš ohcanvuđot doarjjaortnegiid mánáidgárddiide mat galget veahkkin nannet mánáidgárddiid barggu sámi gielain ja kultuvrrain:

Tabealla čájeha dálá doarjjaortnega meroštallanmodealla.

Doarjja sámi mánáidgárddiide ja ossodagaide	- Ossodatlohku * 85 520kr - Sámegielat bargiid lohku (olles virggis, ráddjejuvvon gitta guovtti sámegielať bargái guđege ossodagas) * 53 942kr
Doarjja sámegieloahpahussii mánáidgárddiin	- Ossodatlohku * 65 000kr

Sámedikki 2026 bušeahas lea oktiibuot várrejuvvon 13 048 000 kr namuhuvvon doarjjaortnegiidda.

Sámedikki árvoštallamat ja evttohus

Sámi servodat rievdá dađistaga. Dát guoská maiddá mánáidgárdesuorgái, gos ánggiruššet nannet ja ovddidit kvalitehta ja gelbolašvuoda. Demográfalaš nuppástusat mielddisbuktet ahte eambo sámi bearrašat fárrejit gávpogiidda ja dađistaga unnit sápmelaččat orrut árbevirolaš sámi guovlluin. Árbevirolaš sámi guovlluide olggobealde lea mánáidgárdi dává áidna giellaarena mii doarju bearrašiid giellabarggu olggobealde ruovttu. Demográfalaš nuppástusat váikkuhit maiddá árbevirolaš sámi guovlluide dan bokte ahte gártet dađistaga unnit mánát ja unnit sámegielať mánáidgárdefálaldagat.

Sámi servodagas leat sámi mánáidgárddit ja sámegielať mánáidgárdefálaldat dat deháleamos

doaimbaidju maid almmolaččat sáhtta čadahit nannen ja ovddidan dihte sámegeiela. Sámi servodagas leat čielga vuordamušat sámi mánáidgárddiide dan hárrái ahte mánát galget beassat oahppat, nannet ja ovddidit iežaset sámi giela, iežaset kultuvrra ja iežaset sámi identitehta sámi mánáidgárddis. Dálá sámegeielat mánáidgárdefálaldagas lea jáhkkimis stuora ja dehálaš rolla mánáid sámegeiela oččodeamis, bisuheamis ja ovddideamis. Dán mii árvoštallat dan vuodul go olu mánáidgárdemánát orrot dakkár guovllus gos eai oaččo gielladoarjaga.

Sámediggi hálddaša dál 4 iešguđet doarjjaortnega mánáidgárddiide. Golbma dán 4 doarjjaortnegis leat ohcanvuđot ortnegat maid mánáidgárddit sáhttet ohcat. Sámediggi oaidná dárbbu čielggasmahttit doarjjaortnegiid mihttomeari, ja buorebut čielggadit movt mánáidgárddit sáhttet geavahit juolludemiid. Sámediggi evttoha danne ahte doarjja sámi mánáidgárddiide ja ossodagaide, ja doarjja sámi giellaoahpahussii časkojuvvojit oktii ođđa doarjjaortnegin, *Doarjja sámegeielat mánáidgárdefálaldagaide*, mat čuvvot golbma gielladási. Dán ortnegis galgá leat čielga gáibádus systemáhtalaččat bargat gielain mánáidgárddis, ja doarjja galgá leat mielde nanneme sámegeiela mánáidgárddis.

Ođđa ortnet galgá sihkkarastit ahte mánáidgárddit ožžot liige giellaresurssa (sámástahhte) váldo bargoveaga lassin mii sihkkarastá giellabarggu álggaheami ja heiveheami gievrras giellamodeallaid mielde.

Ovddidandoarjagat galget geavahuvvot sihkkarastit ulbmillaš ja kvalitehtaovddideaddji ángiruššama gievrras giellamodeallaid viidásitovdánahttima ektui ja pedagogalaš prinsihpaid ja systematiserema nannema sámi mánáidgárddiin.

Seammás galgá ortnet dahkat álkibun mánáidgárddiide ohcat ja raporteret doarjaga, go dát dahkkojuvvo ovttá ohcamis ja ovttá raporteremis. Nu movt dál lea, de šaddet mánáidgárddit ohcat ja raporteret doarjagiid mángga doarjjaortnega bokte.

Sámi mánáidgárdesuorgi lea mánggabealat ja das leat iešguđetlágan sámegeiel fálaldagat. Gávdnajit lullisámegeielat, julevsámegeielat ja davvisámegeielat mánáidgárddit, ja visot dán mánáidgárddiin leat iešguđetlágan dárbbut ja vuolggasadji báikkálaš sámi giela ja kultuvrra dáfus. Sámegeielat mánáidgárdefálaldagas lea maiddá ieguđetge dássi giellabarggus. Olu mánáidgárddit leat earret eará evalueremiid bokte dovddahan ahte sii dárbbášit veahki ja doarjaga, giellabarggu metodaidda ja ruhtajuolludemiid hámis. Doarjjaortnegiid evalueremat leat čájehan dárbbu systemáhtalaš giellabargui mánáidgárddiin vai mánát šaddet sámegeielagin, ja vuoiggalet ruhtajuogadeami. Danne evttoha Sámediggi ahte *doarjjaortnet Doarjja sámegeielat mánáidgárdefálaldagaide* juhkkujuvvo dásiid mielde nu ahte mánáidgárddit ožžot buoret vuolggasaji ja vejolašvuoda bargat mánáidgárddi gielladási vuodul ja joksat mihttomeari ahte geavahišgoahit gievrras giellamodeallaid. Dássejuhkkujuvvon ortnegiin sáhtta leat vejolaš ovdánit giellabargguin, ja nu maiddá beassat alit dássái doarjjaortnegis.

Meroštallannjuolggadusat leat rievdaduvvon ossodatlogus mánnálohkui, go Sámediggi oaidná ahte ossodatlogu mielde juogadeapmi mielddisbukta bonju ruhtajuogadeami.

Mánáidgárddit main leat mángga ossodaga ja unnán mánát ožžot eambbo doarjaga go mánáidgárddit main leat unnán ossodagat ja eanet mánát. Sámegeielat bargit dat mearridit šaddet go mánát sámegeielagin, iige ossodatlohku.

Dássejuohku mánáidgárddi sámegeielat vuolggasaji vuodul:

- 1) **Sámegeielat, ovttageielat mánáidgárddi** (*sámegeiella lea áidna giella maid rávisolbmot ja mánát geavahit gaskaneaset mánáidgárddis*)
 - Mánáidgárddi bargá gievrras giellamodeallaid nannenmodealla mielde, man ulbmil lea nannet mánáid giellamáhtu geain lea sámegeiella ruovttugiellan. Nannenmodealla gulahallangiella lea sámegeiella.
 - Sámi mánáidgárddi: Mánáidgárddi galgá leat mearridan njuolggadusain ahte mánáidgárddi sisdoallu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dan bokte ahte nanne, geavaha ja ovddida sámi giela ja kultuvrra. Mánáidgárddis leat sámegeielat pedagogalaš bargit geat jodihit doaimma. Mánáidgárddi bargit leat sámegeielagat, ja doaibmagiella lea sámegeiella.
 - Sámi ossodat eará mánáidgárddis: Ossodat galgá leat mearridan njuolggadusain ahte mánáidgárddi sisdoallu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dan bokte ahte nanne, geavaha ja ovddida sámi giela ja kultuvrra. Mánáidgárddi bargit leat sámegeielagat, ja doaibmagiella lea sámegeiella.
 - Mánáidgárddit ja ossodagat mat leat njuolggadusain mearridan ahte sii galget čuovvut 2017 rámmaplána kapihttala sámi mánáidgárddiid birra.
- 2) **Sámegeielat, mánggagielat mánáidgárddi** (*sámegeiella lea váldogiella, muhto rávisolbmot ja mánát geavahit mánga giela*)
 - Mánáidgárddi bargá nana giellamodeallaid oamastanmodealla mielde, mas mánáid galgá oamastit alccesis sámegeiella. Dat gáibida dihtomielalaš giellageavaheami ja bohtosiid ferte jeavddalaččat árvoštallat. Dárogielet mánát galget šaddat produktiivvalaš sámegeielagin dan bokte ahte mánáid gulahallan mánáidgárddis lea sámegeillii.
 - Sámi mánáidgárddi: Mánáidgárddi mii lea njuolggadusain mearridan ahte mánáidgárddi sisdoallu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dan bokte ahte nanne, geavaha ja ovddida sámi giela ja kultuvrra. Mánáidgárddis leat guovttegeielat pedagogalaš bargit geat jodihit doaimma. Mánáidgárddi bargit leat guovttegeielagat. Ovtastallan mánáiguin lea sámegeillii, dárogiela sáhtá geavahit veahkkegiellan.
 - Sámi ossodat eará mánáidgárddis: Ossodat mii njuolggadusain lea mearridan ahte sisdoallu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat nanne, geavaha ja ovddida sámi giela ja kultuvrra. Ossodaga bargit leat guovttegeielagat. Ovtastallan mánáiguin lea sámegeillii, dárogiela sáhtá geavahit veahkkegiellan.
 - Mánáidgárddit ja ossodagat mat leat njuolggadusain mearridan ahte sii galget čuovvut 2017 rámmaplána kapihttala sámi mánáidgárddiid birra.
- 3) **Dárogielet mánáidgárddi, ráddjejuvvon sámegeielgeavaheapmi** (*sámegeiella geavaheapmi lea ráddjejuvvon dihto dilálašvuodáide*)
 - Mánáidgárddit mat barget gievrras giellamodeallaid goaikkanasmodealla mielde. Mánáidgárddis galgá diđolaš sámegeiel giellageavat nannen dihtii giellafálaldaga ja buorebut lámčit dili dasa ahte mánát sáhttet oahppat ja oamastit sámegeiella. Mánáidgárddi lea dárogielet mánáidgárddi, bargit geat addet sámegeieloahpahusa galget leat sámegeielagat.

- Juolludeapmi ráddjejuvvo eanemustá 10 mánnái guđege mánáidgárddi nammii.
 - Mánáidgárddit main leat eambo go 10 máná sáhttet ohcat, muhto ožžot dušše juolludeami 10 máná ovddas.
 - Mánáidgárddiin main leat eambo go 10 máná lea vuodđu ásahtit sierra sámegiela ossodaga mii bargá gievrras giellamodeallaid mielde – **gč. 1 Sámegiela, mánggagiela mánáidgárddi** (*sámegiella lea váldogiella, muhto rávisolbmot ja mánát geavahit mánga giela*)

Ođđa ohcanvuđot doarjjaortnet *Doarjja sámegiela mánáidgárdefálaldagaide* gáibida ahte njuolggadusčállosat ja meroštallannjuolggadusat rievdaduvvojit.

Ođđa meroštallannjuolggadusat

Tabellat vuollelis čájehit dálá doarjjaortnegiid ja evttohuvvon rievdadusaid:

Ođđa doarjjaortnet – Sámi mánáidgárddit

Dássi 1	Dássi 2	Dássi 3
<ul style="list-style-type: none"> - Mánnálohku * 2000kr - Sámegiela bargiid lohku * 25.000kr - Sámastahte 250.000kr guđege mánáidgárdái - Ovdánahttinjoarjja 115.200kr guđege mánáidgárdái 	<ul style="list-style-type: none"> - Mánnálohku * 2000kr - Sámegiela bargiid lohku * 25.000kr - Sámastahte 150.000kr guđege mánáidgárdái - Ovdánahttinjoarjja 50.000kr guđege mánáidgárdái 	<ul style="list-style-type: none"> - Mánnálohku * 2000kr - Sámastahte 50.000kr guđege mánáidgárdái

*haddi muddejuvvo jahkásaččat

Doarjjameroštallama ovdamearka

Dássi 1:

Sámi mánáidgárdi mas leat 20 máná ja 5 sámegeielat bargi 2 ossodagas.

Ođđa doarjjameroštallan:

Mánnálohku	20 * 2.000 kr =	40.000 kr
Sámegeielat bargiid lohku	5* 25.000 kr =	125.000 kr
Sámástahte		250.000 kr
<u>Ovdánahttiindoarjja</u>		<u>115.200 kr</u>
Oktiibuot		530.200 kr

Ovdeš doarjjameroštallama mielde livččii šaddan:

Ossodatlohku	2 * 85.520 kr =	171.040 kr
<u>Sámegeielat bargiid lohku</u>	<u>4 * 53.942 kr =</u>	<u>215.768 kr</u>
Oktiibuot		386.808 kr

Dássi 2:

Sámi mánáidgárdi mas leat 20 máná, 3 sámegeielat bargi ja 2 dárogeielat bargi 2 ossodagas.

Ođđa doarjjameroštallan:

Mánnálohku	20 * 2.000 kr =	40.000 kr
Sámegeielat bargiid lohku	3* 25.000 kr =	75.000 kr
Sámástahte		150.000 kr
<u>Ovdánahttiindoarjja</u>		<u>50.000 kr</u>
Oktiibuot		315.000 kr

Ovdeš doarjjameroštallama mielde livččii šaddan:

Ossodatlohku	2 * 85.520 kr =	171.040 kr
<u>Sámegeielat bargiid lohku</u>	<u>3 * 53.942 kr =</u>	<u>161.826 kr</u>
Oktiibuot		332.866 kr

Dássi 3:

Dárogielat mánáidgárdi mas leat 10 sámi máná ja sámi giellabargi 2 ossodagas.

Ođđa doarjjameroštallan:

Mánnálohku	10 * 2.000kr =	20.000 kr
<u>Sámástahte</u>		<u>50.000 kr</u>
Oktiibuot		70.000 kr

Ovdeš doarjjameroštallama mielde livččii šaddan:

<u>Ossodatlohku</u>	2 * 65.000 kr =	<u>130.000 kr</u>
Oktiibuot		130.000 kr

